

ALGORITMA SORTING

Learning Outcomes

Pada akhir pertemuan ini, diharapkan mahasiswa akan mampu:

- **Menjelaskan definisi sorting**
- **Mensimulasikan algoritma sorting**
- **Menggunakan sorting dalam pembuatan program**

Outline Materi

- Definisi Sorting
- Bubble Sort
- Selection Sort
- Insertion Sort
- Merge Sort

Definisi Sorting

- Pengurutan bilangan, huruf, kata, atau nilai lainnya sesuai dengan aturan tertentu
- Mengilustrasikan pemecahan masalah
- Teknik penggunaan seleksi, perulangan, method, dan array
- Demonstrasi performa/kompleksitas algoritma
- Mempercepat proses *searching*

Algoritma Sorting

- Algoritma sorting dasar:
 - Bubble Sort
 - Insertion Sort
 - Selection Sort
- Algoritma sorting lanjutan:
 - Merge Sort
 - Quick Sort
 - Bucket Sort
 - Shell Sort
 - Radix Sort
 - External Sort

Bubble Sort

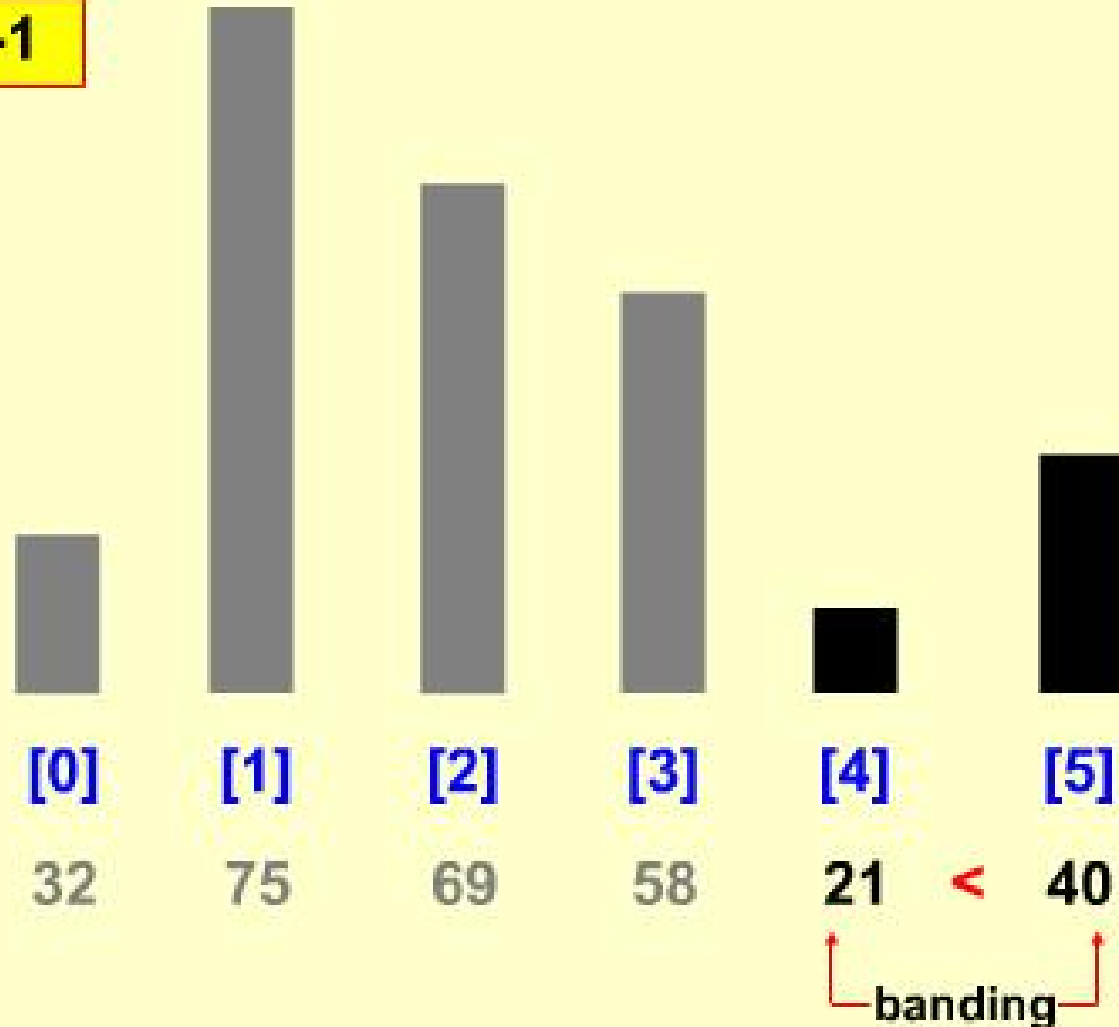
BUBBLESORT

Bubble Sort

- Disebut juga *sinking sort* atau *exchange sort*
- Cara pengurutan elemen yang paling sederhana
- Menggunakan metode perbandingan dan pertukaran
- Tiap putaran, elemen yang bersebelahan akan dibandingkan dan isinya akan ditukar jika nilainya tidak berurut
- *Ascending* → pengurutan dari kecil ke besar
Descending → pengurutan dari besar ke kecil

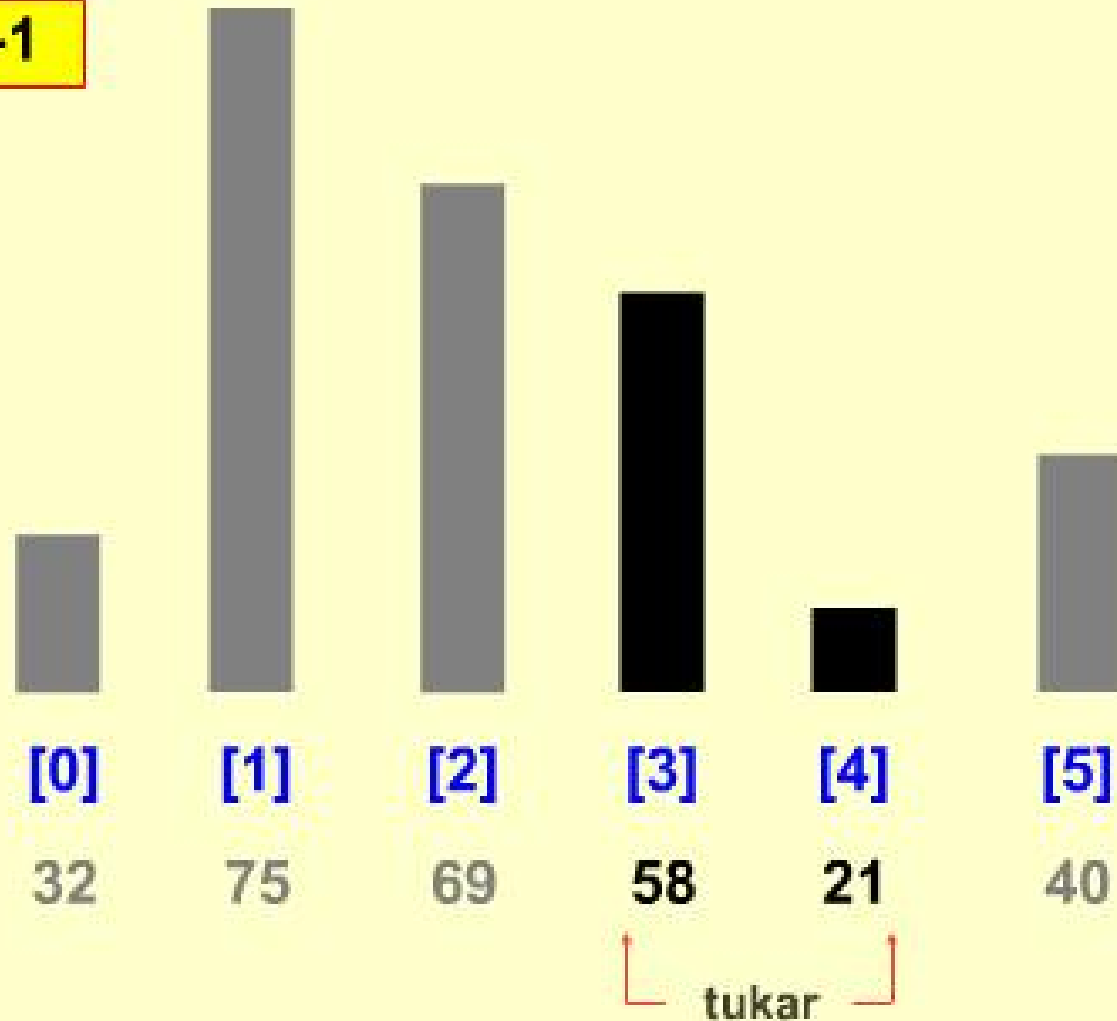
Bubble Sort

Putaran ke-1

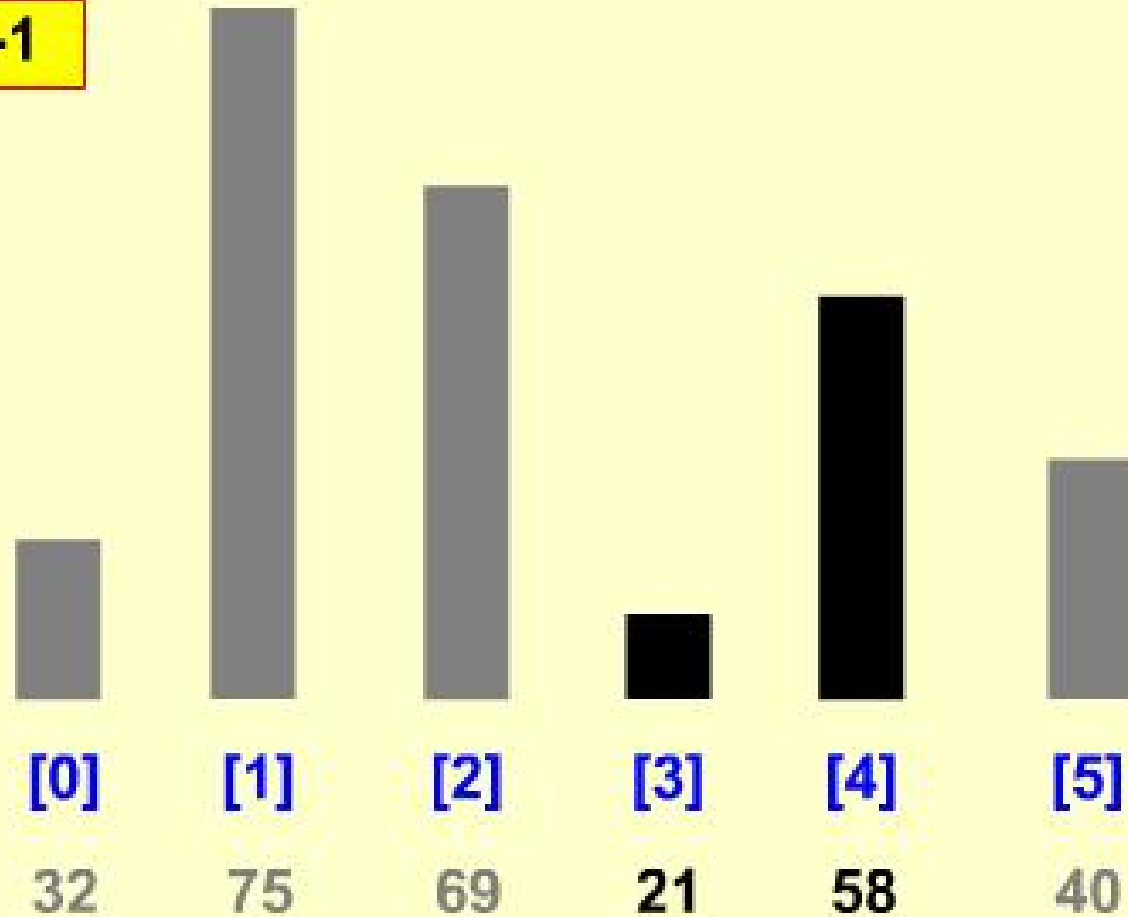
Bubble Sort

Putaran ke-1

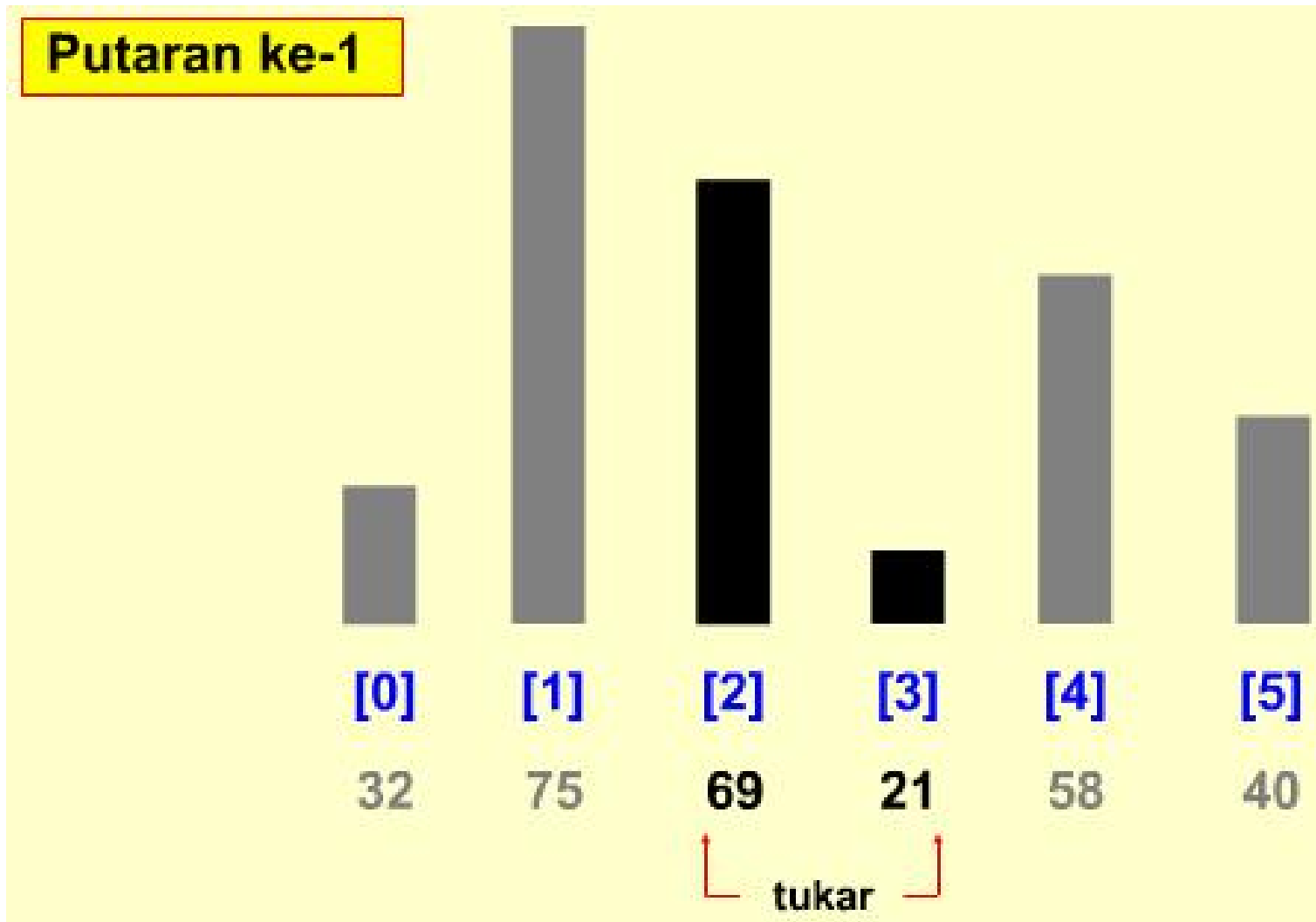

Bubble Sort

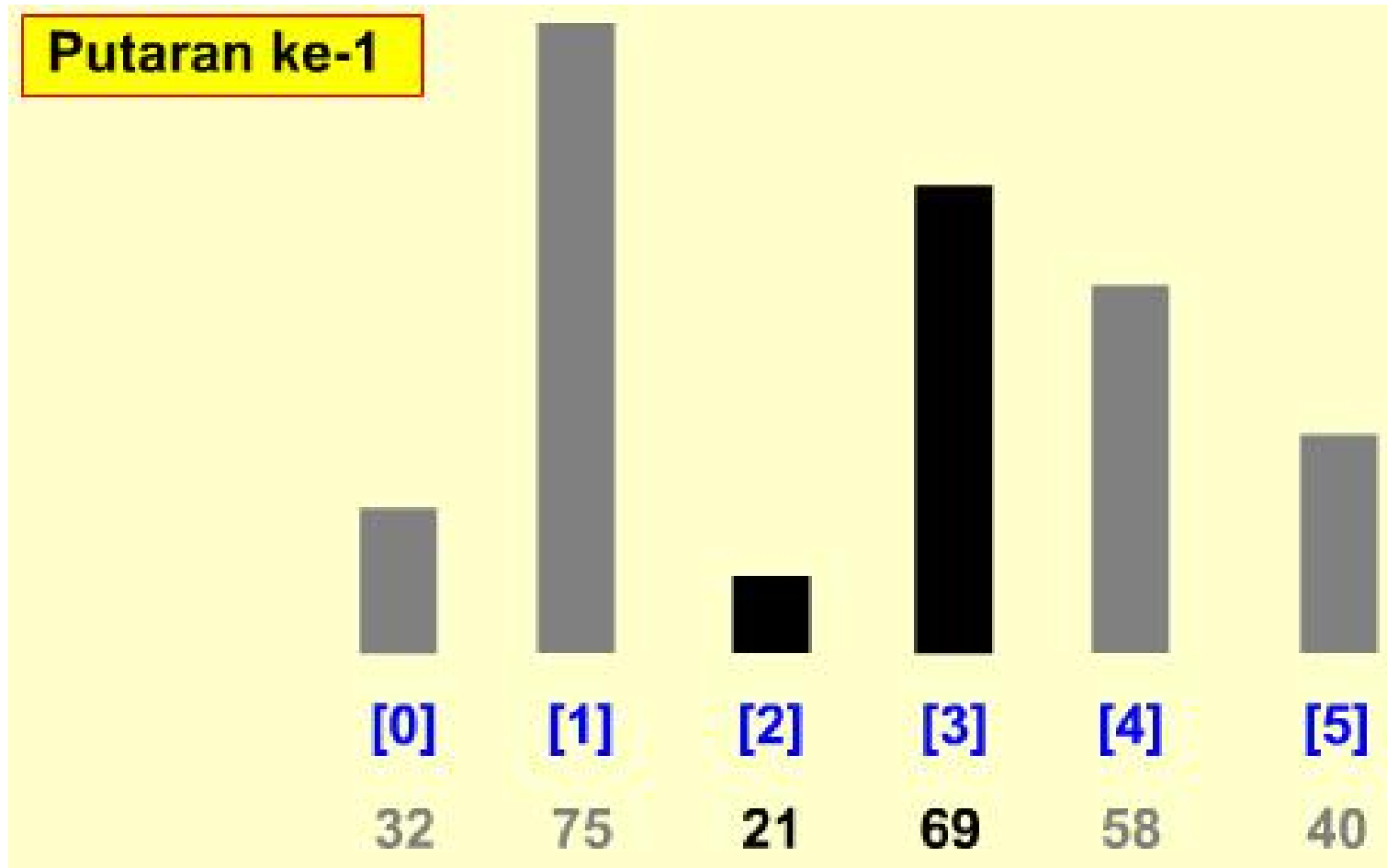
Putaran ke-1

Bubble Sort

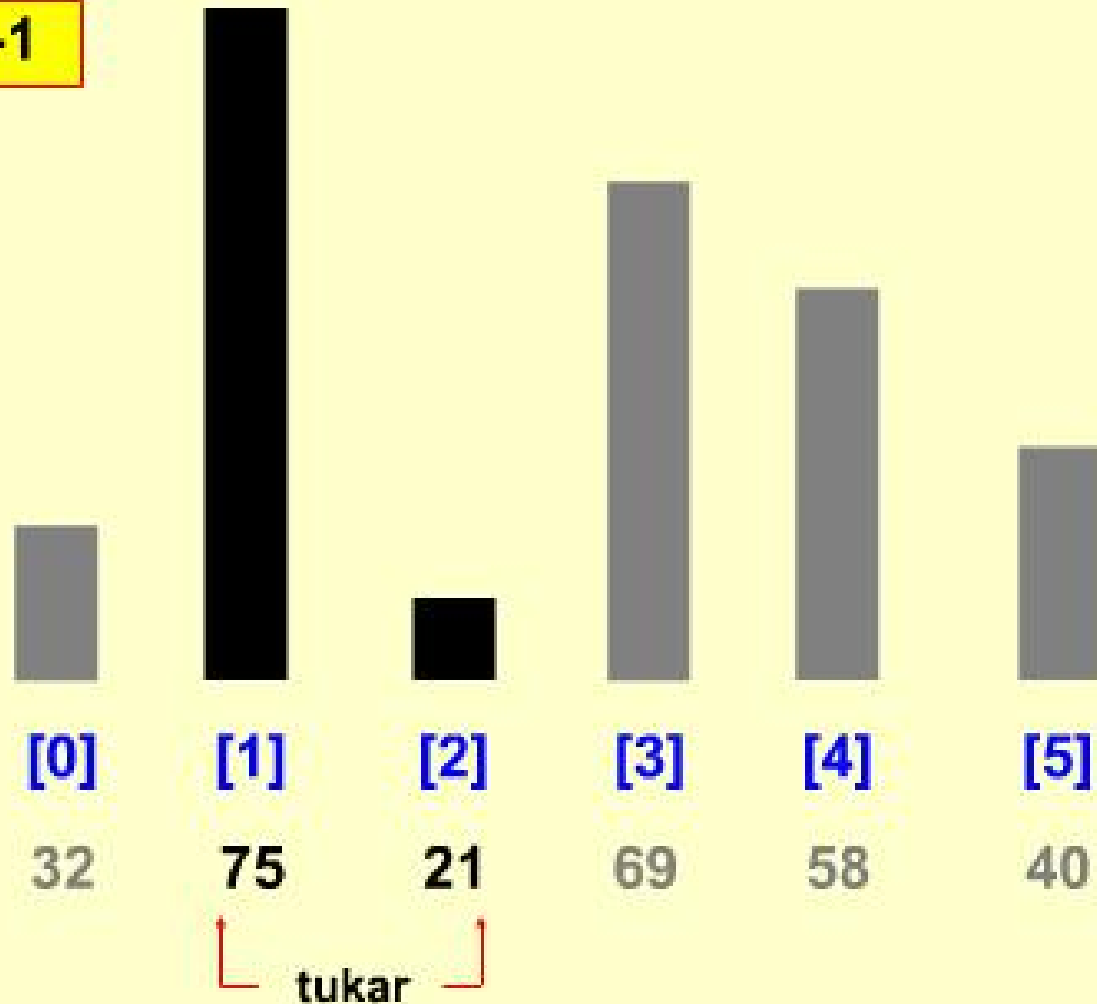

Bubble Sort

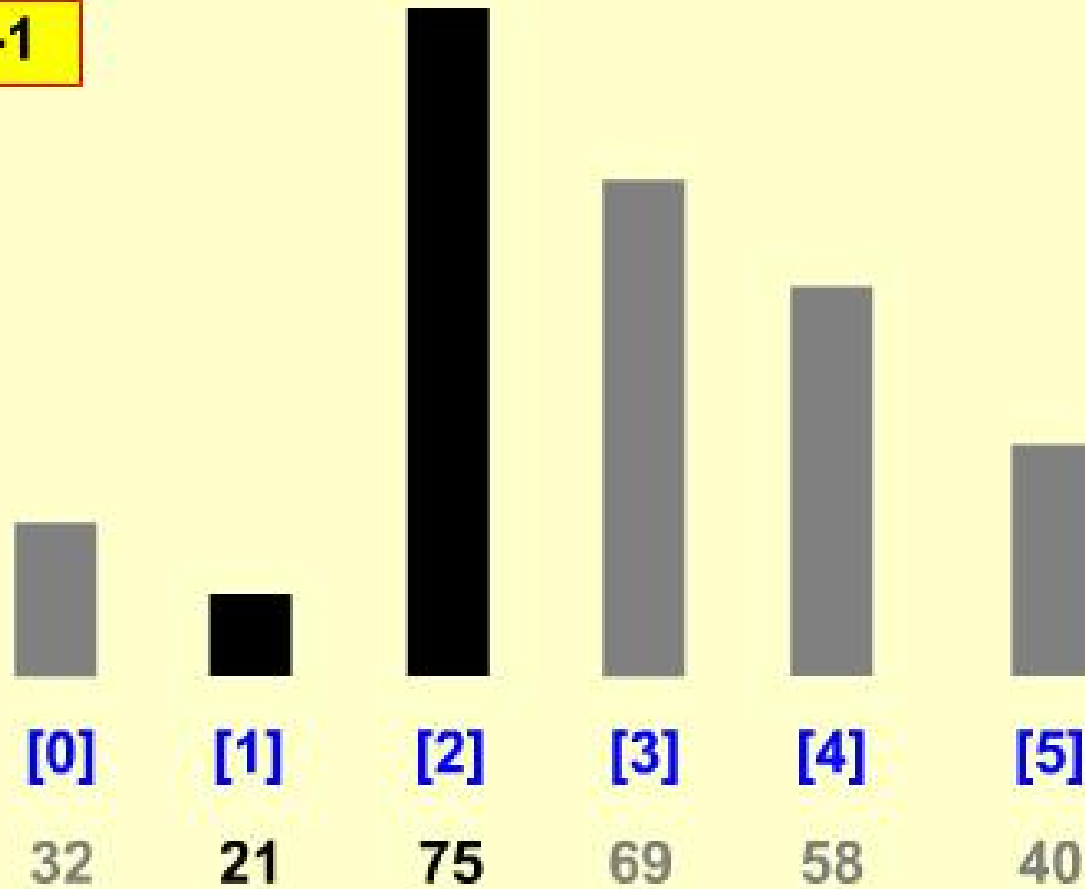
Bubble Sort

Putaran ke-1

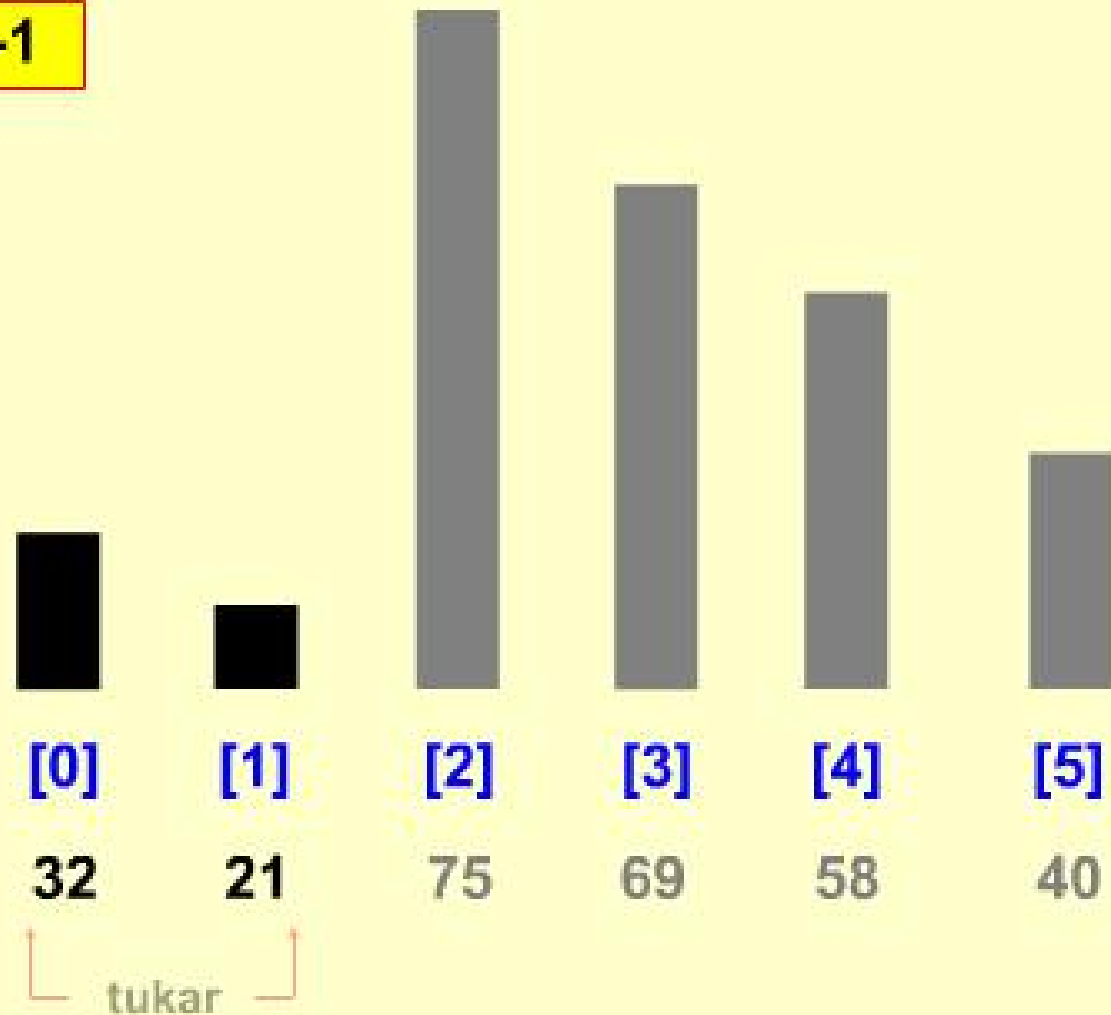
Bubble Sort

Putaran ke-1

Bubble Sort

Putaran ke-1

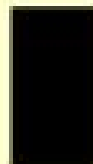
Bubble Sort

Putaran ke-1

[0]

21

[1]

32

[2]

75

[3]

69

[4]

58

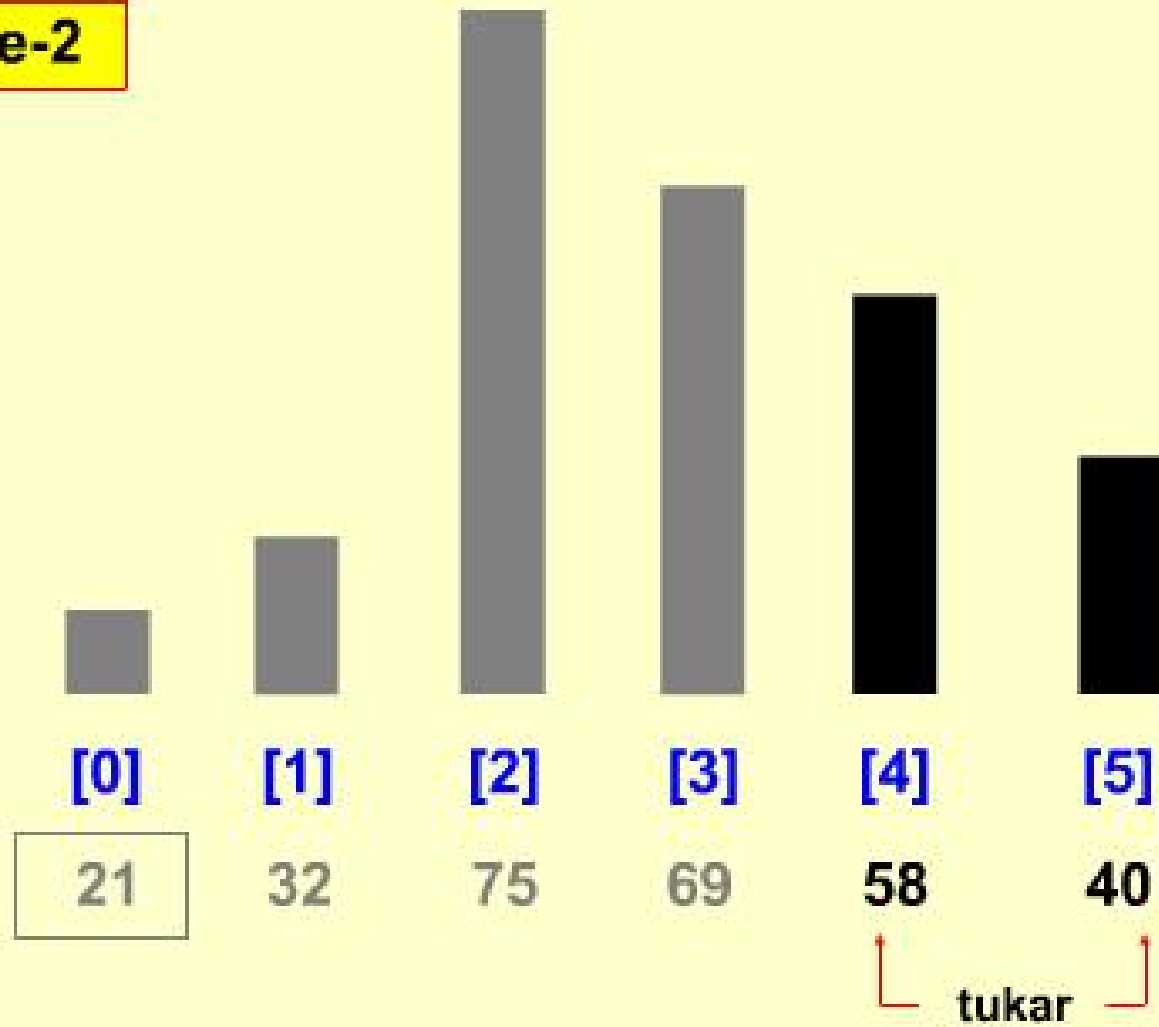

[5]

40

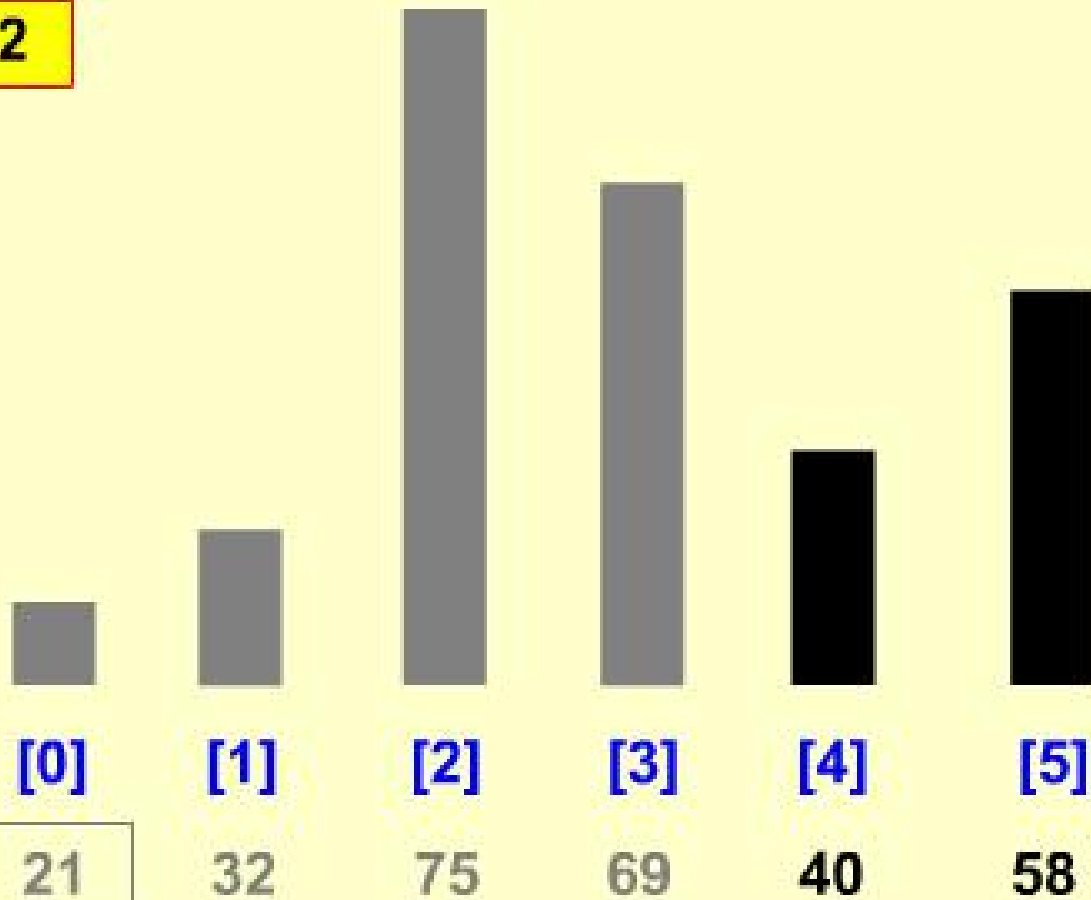
Bubble Sort

Putaran ke-2

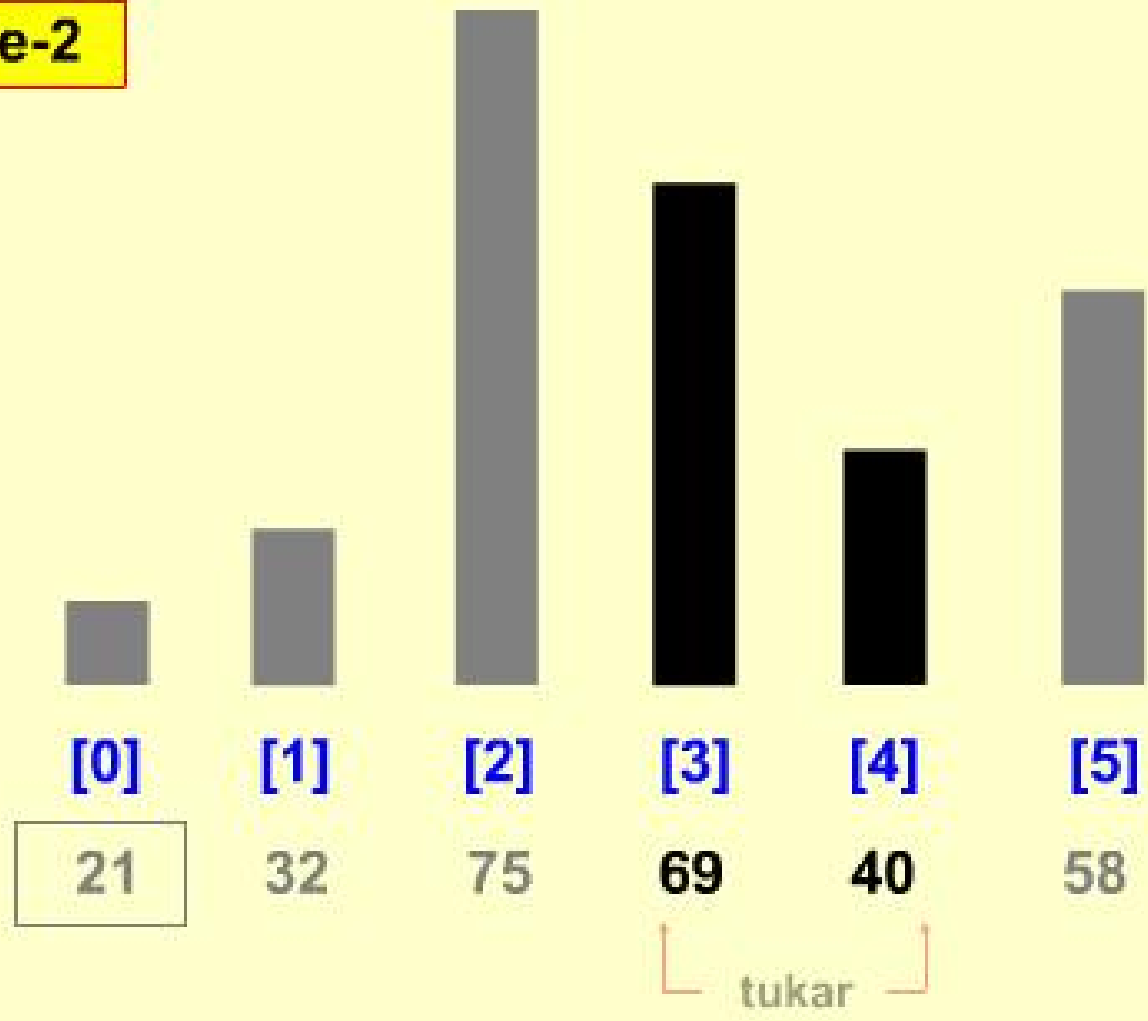
Bubble Sort

Putaran ke-2

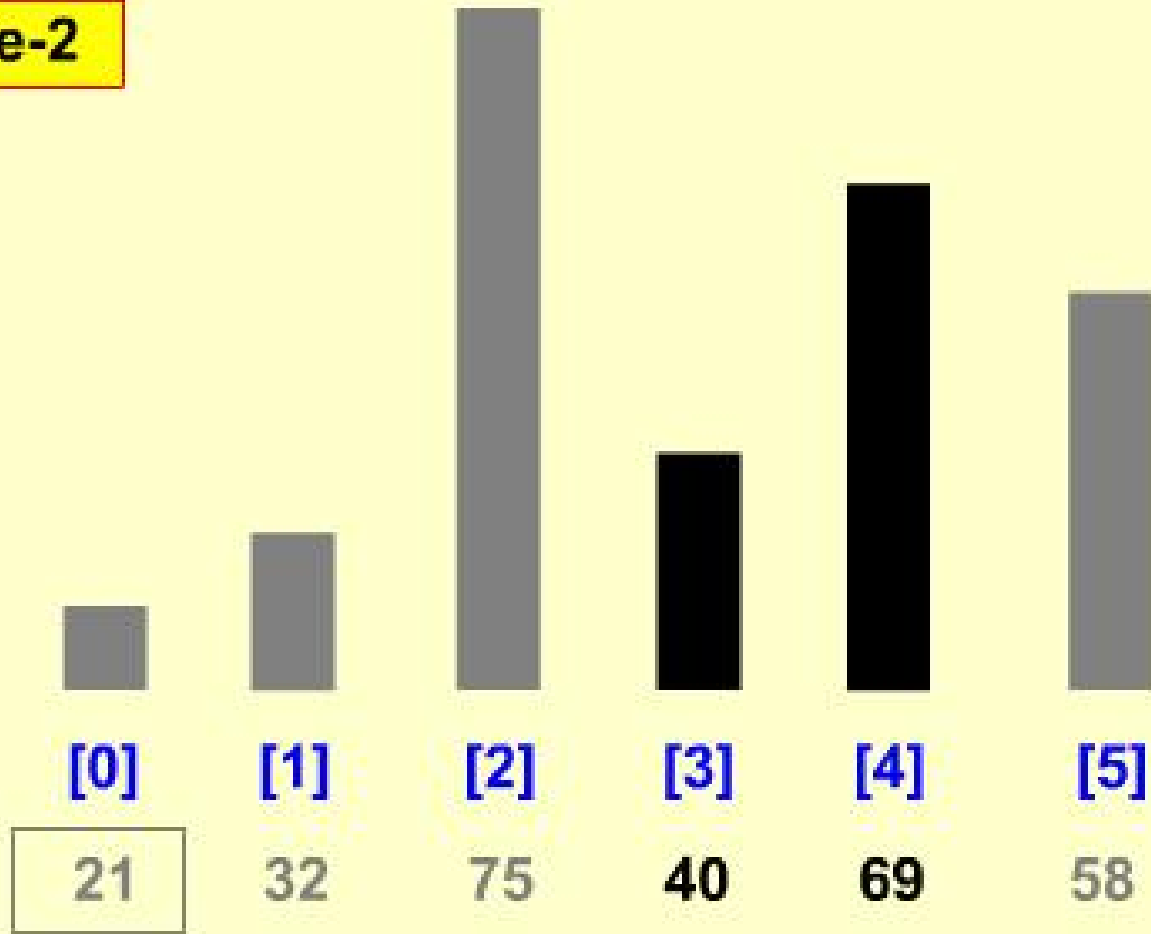
Bubble Sort

Putaran ke-2

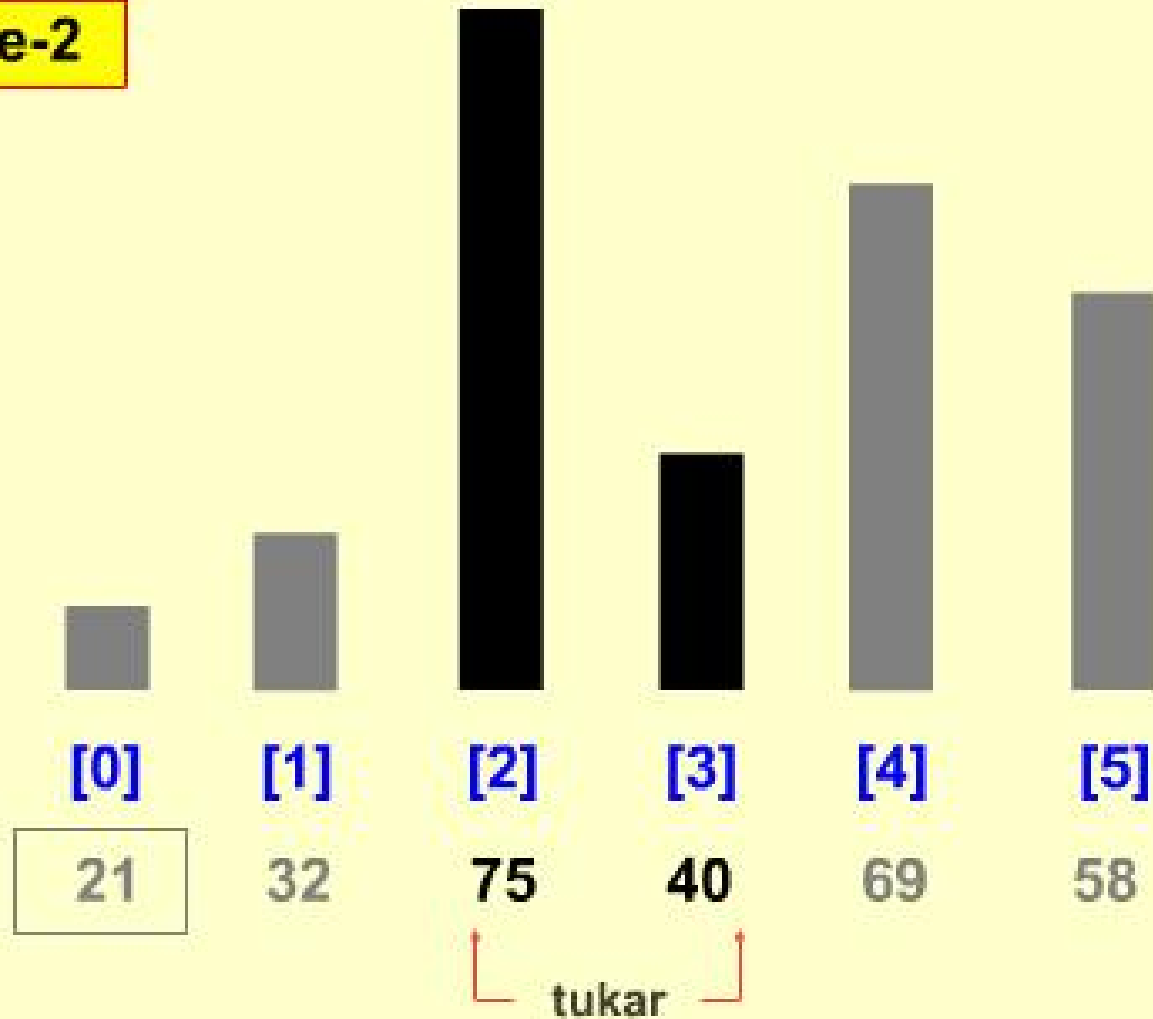
Bubble Sort

Putaran ke-2

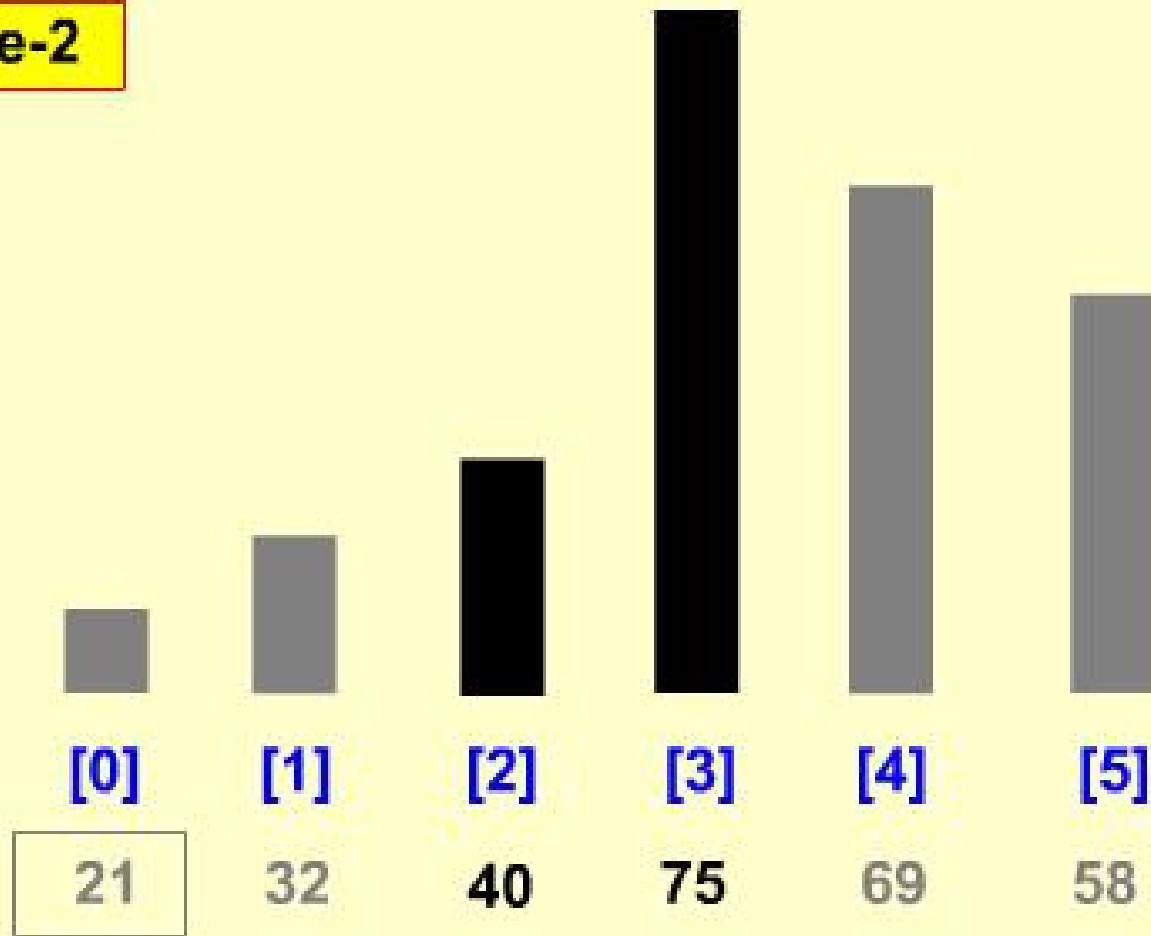
Bubble Sort

Putaran ke-2

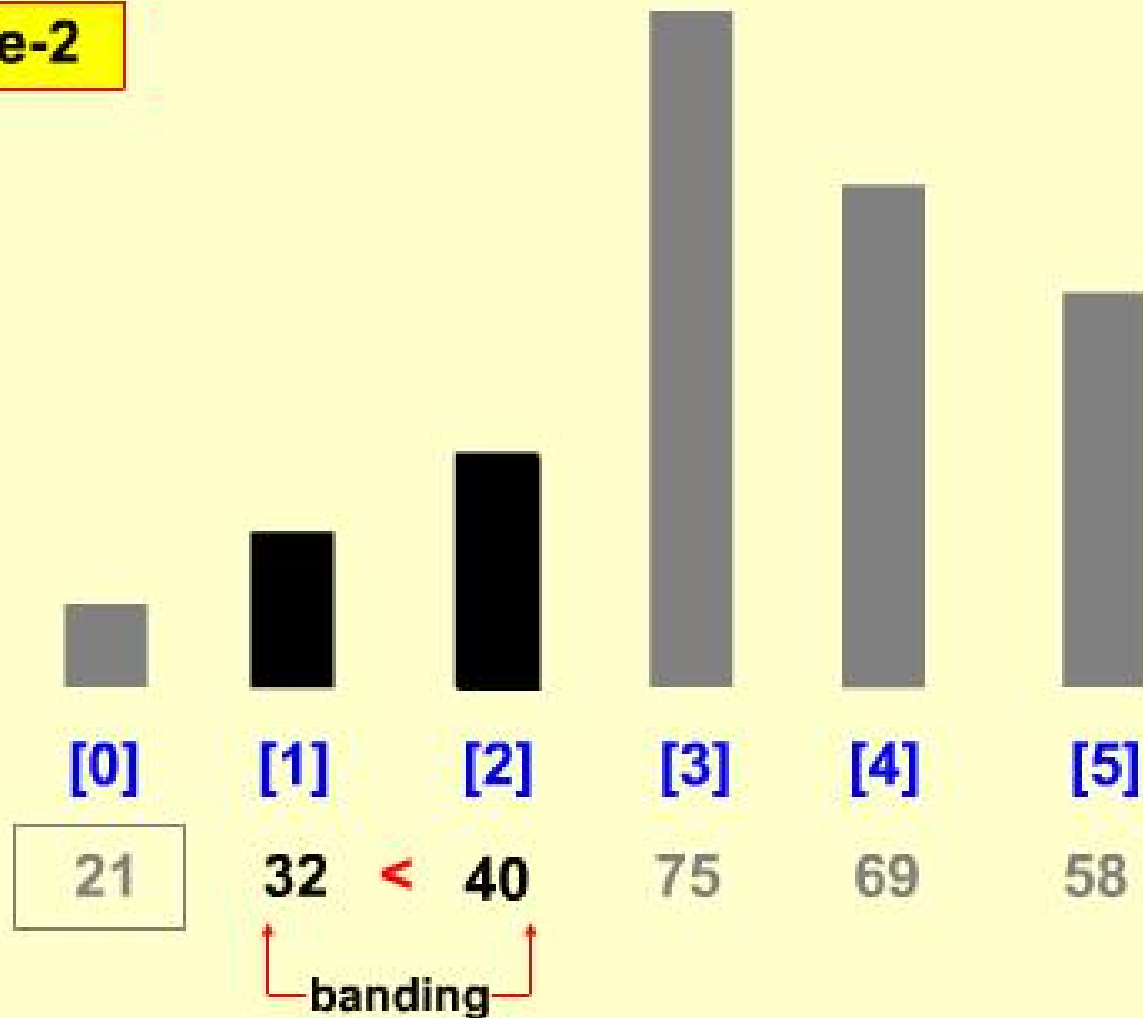
Bubble Sort

Putaran ke-2

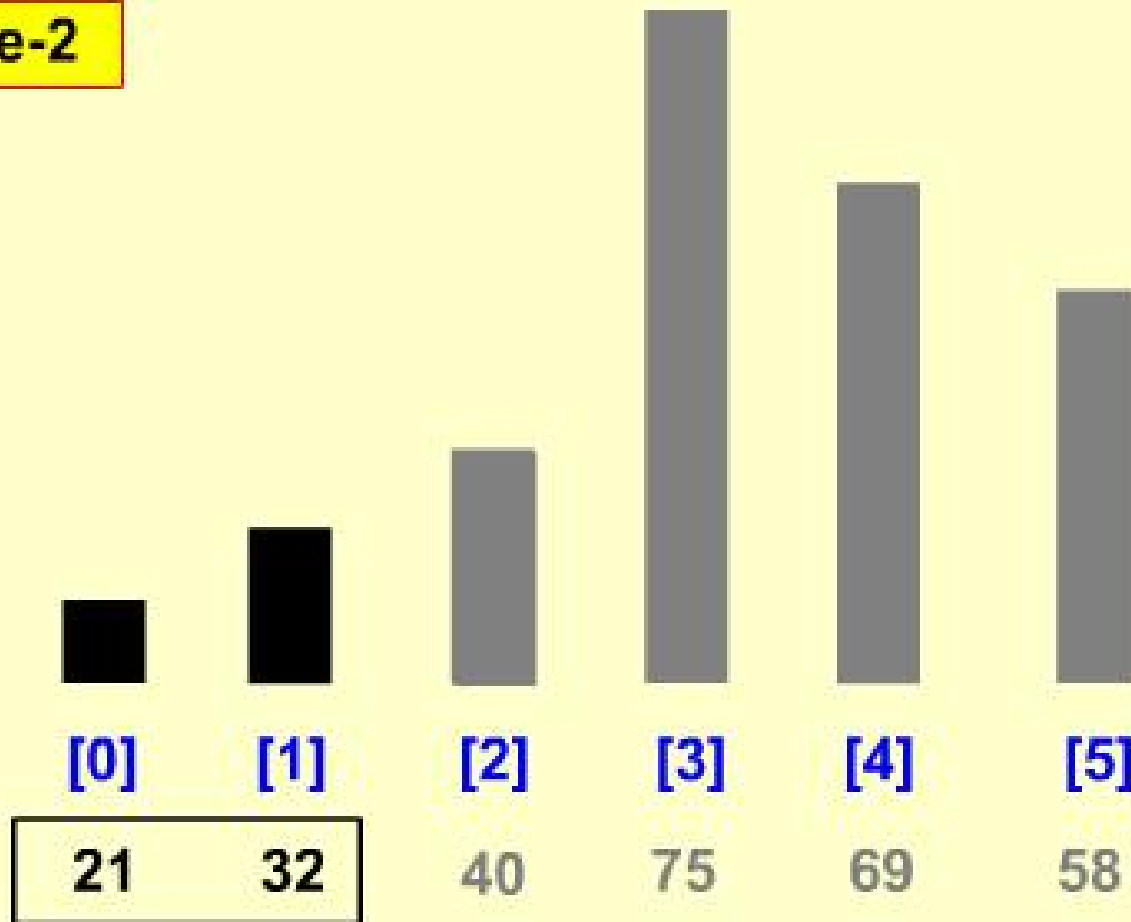
Bubble Sort

Putaran ke-2

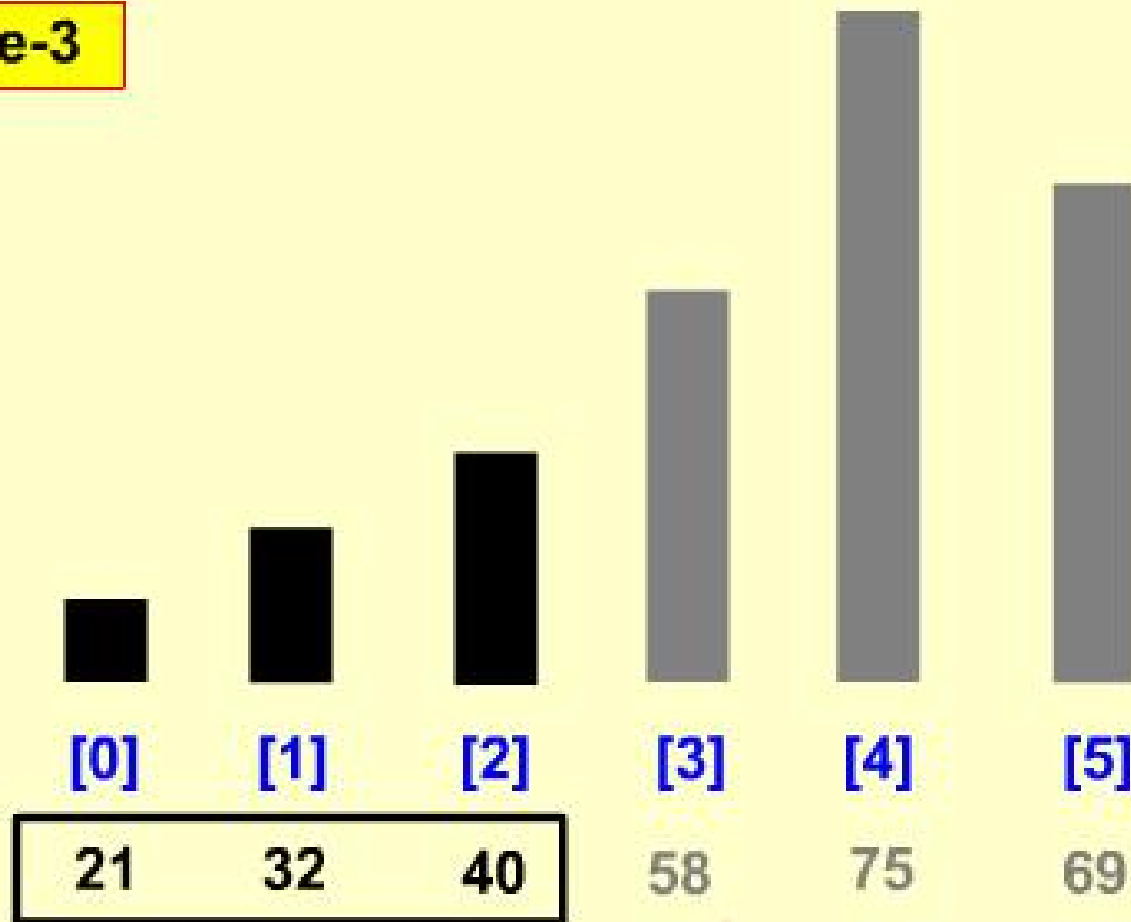
Bubble Sort

Putaran ke-2

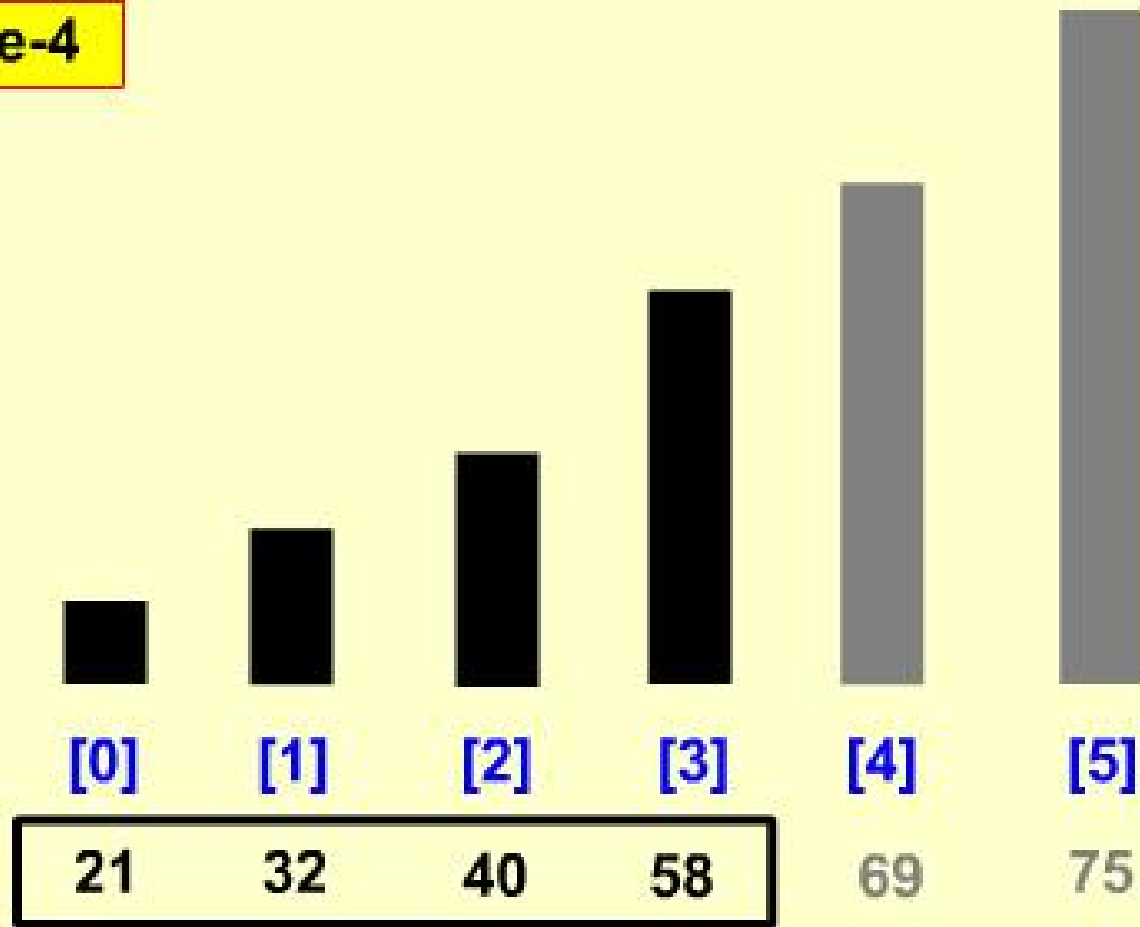
Bubble Sort

Putaran ke-3

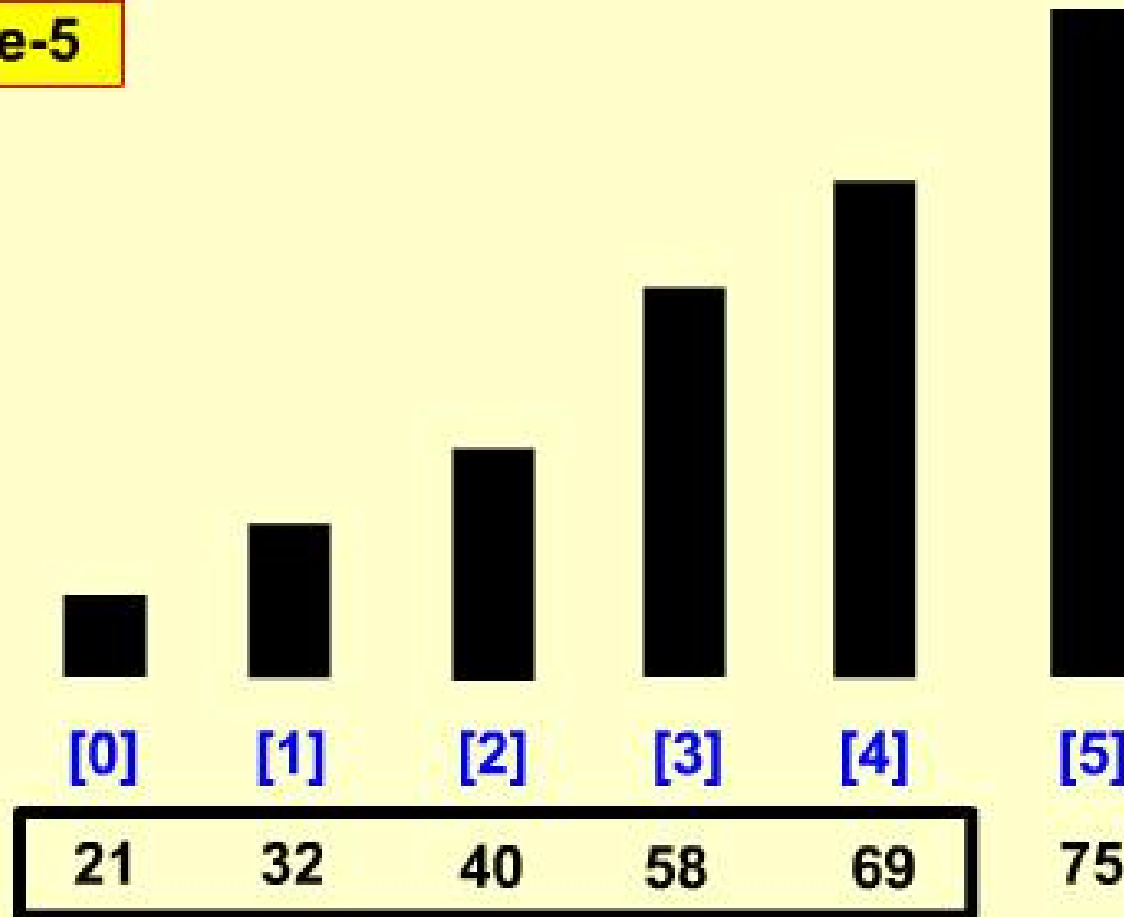
Bubble Sort

Putaran ke-4

Bubble Sort

Putaran ke-5

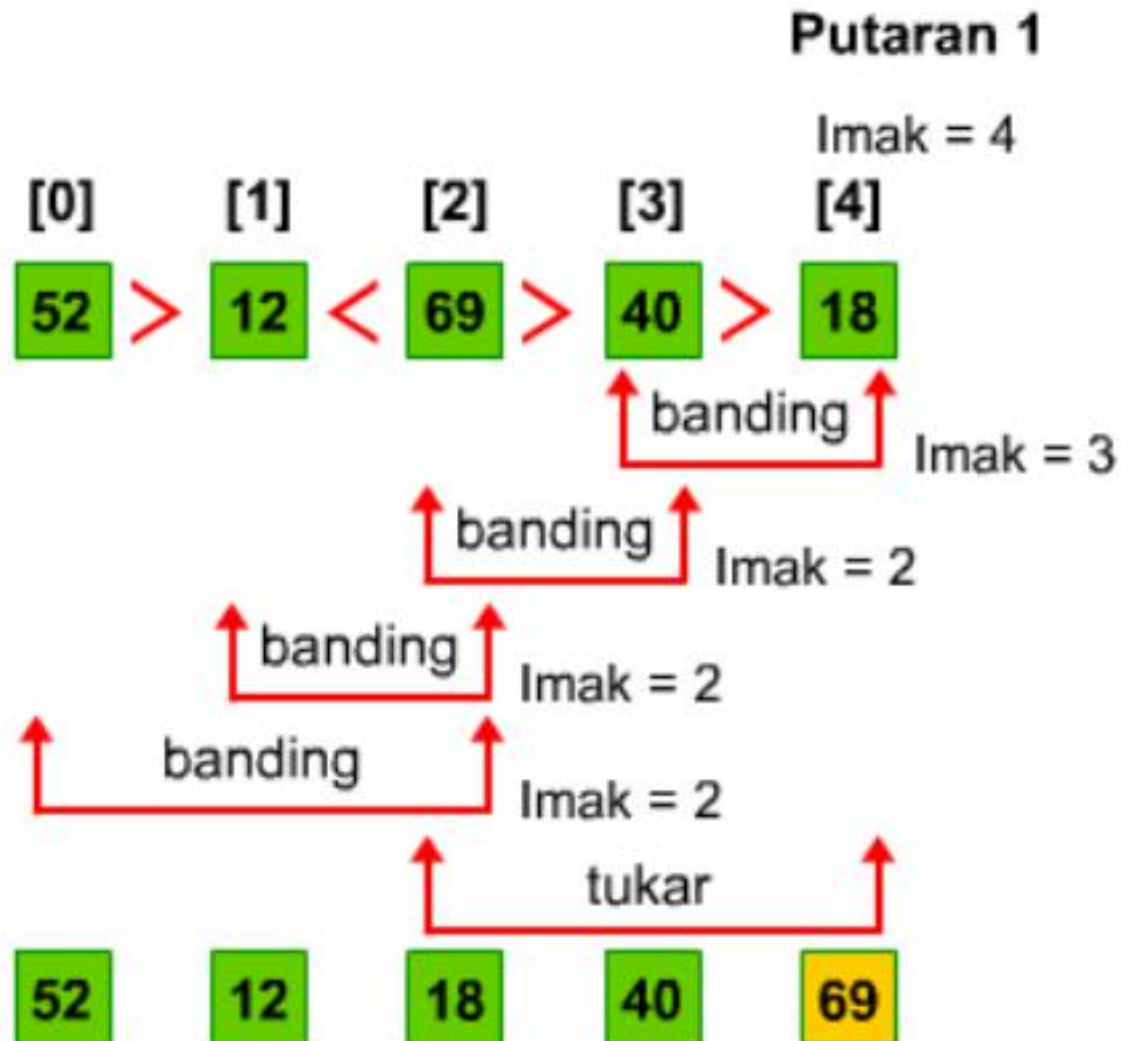
Selection Sort

Selection Sort

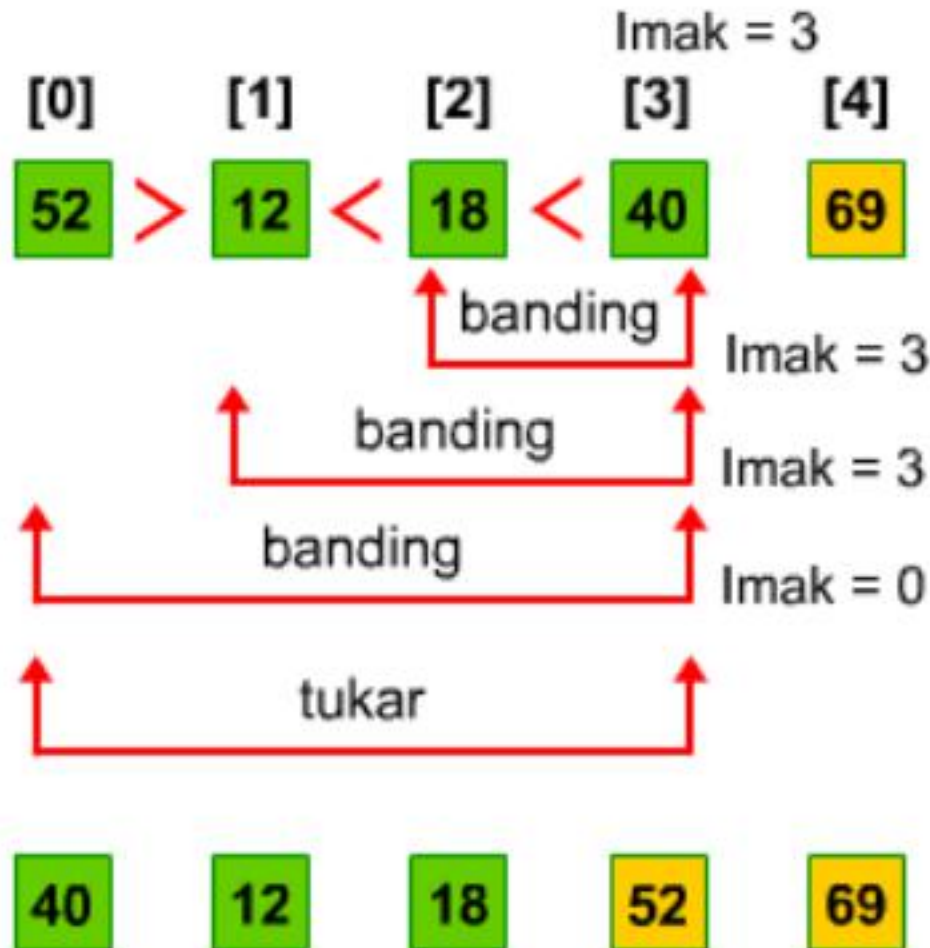
- Hampir sama dengan Bubble Sort
- Membandingkan salah satu elemen dengan semua elemen

Selection Sort

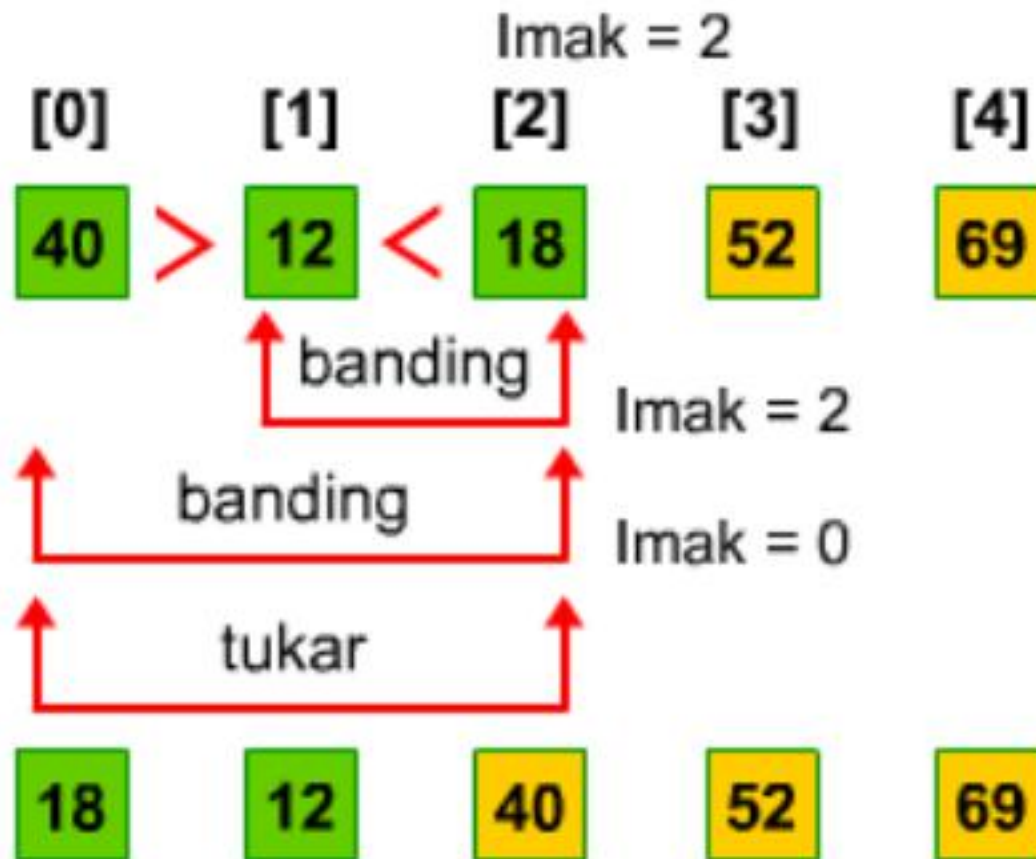
Selection Sort

Putaran 2

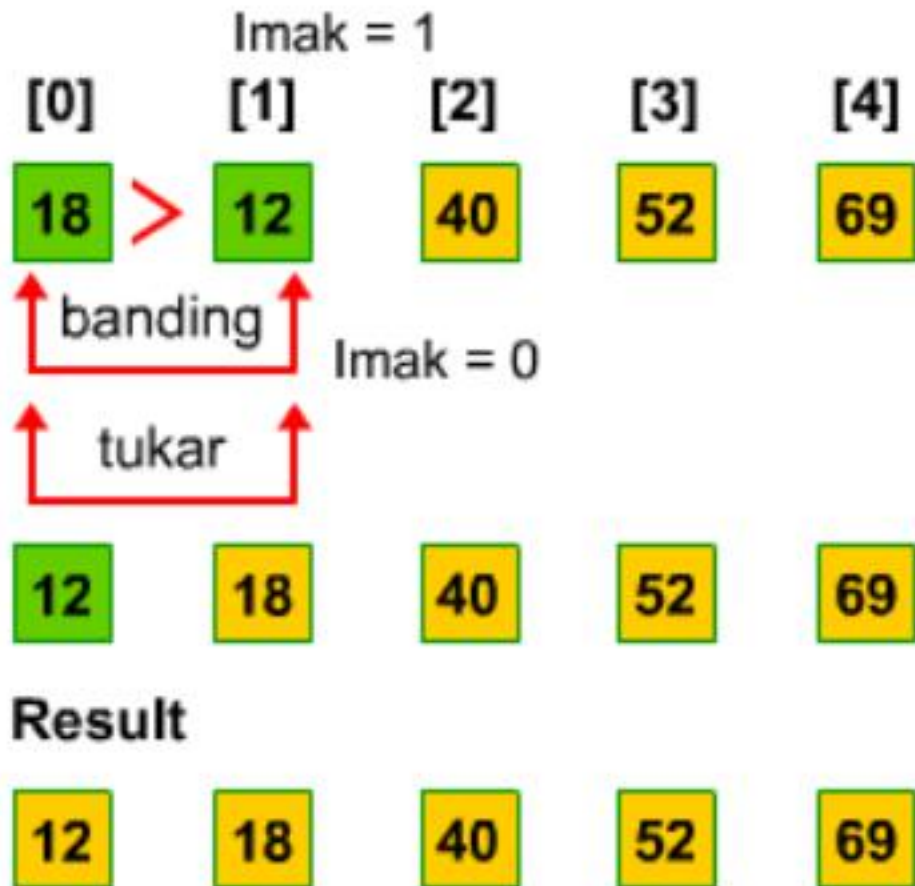
Selection Sort

Putaran 3

Selection Sort

Putaran 4

Insertion Sort

Insertion Sort

- Mirip dengan cara orang **mengurutkan** kartu, selembardemi selembardemi kartu diambil dan **disisipkan** (insert) ke tempat yang seharusnya.
- Pengurutan dimulai dari data ke-2 sampai dengan data terakhir, jika ditemukan data yang **lebih kecil**, maka akan ditempatkan (**diinsert**) diposisi yang seharusnya.
- Pada penyisipan elemen, maka elemen-elemen lain akan bergeser ke belakang.
- Nilai dibandingkan dengan index sebelumnya
- Setiap putaran tidak menghasilkan nilai terbesar atau terkecil

Insertion Sort

- Proses 1

0	1	2	3	4	5
22	10	15	3	8	2
10	22	15	3	8	2

- Proses 2

0	1	2	3	4	5
10	22	15	3	8	2
10	15	22	3	8	2

Insertion Sort

- Proses 3

0	1	2	3	4	5
10	15	22	3	8	2
10	15	3	22	8	2
10	3	15	22	8	2
3	10	15	22	8	2

Insertion Sort

- Proses 4

0	1	2	3	4	5
3	10	15	22	8	2
3	10	15	8	22	2
3	10	8	15	22	2
3	8	10	15	22	2

Insertion Sort

- Proses 5

0	1	2	3	4	5
3	8	10	15	22	2
3	8	10	15	2	22
3	8	10	2	15	22
3	8	2	10	15	22
3	2	8	10	15	22
2	3	8	10	15	22

Advanced Learning

Mergesort

- Merupakan algoritma divide-and-conquer (membagi dan menyelesaikan)
- Membagi array menjadi dua bagian sampai subarray hanya berisi satu elemen
- Mengabungkan solusi sub-problem :
 - Membandingkan elemen pertama subarray
 - Memindahkan elemen terkecil dan meletakkannya ke array hasil
 - Lanjutkan Proses sampai semua elemen berada pada array hasil

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

98	23
----	----

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

98	23
----	----

Merge

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

98	23
----	----

23

Merge

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

98	23
----	----

23	98
----	----

Merge

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

98

23

45

14

23	98
----	----

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

23	98
----	----

Merge

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

23	98
----	----

14

Merge

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

23	98
----	----

14	45
----	----

Merge

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

98

23

45

14

23	98
----	----

14	45
----	----

Merge

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

98

23

45

14

23	98
----	----

14	45
----	----

14

Merge

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

98

23

45

14

23	98
----	----

14	45
----	----

14	23
----	----

Merge

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

98

23

45

14

23	98
----	----

14	45
----	----

14	23	45
----	----	----

Merge

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

98

23

45

14

23	98
----	----

14	45
----	----

14	23	45	98
----	----	----	----

Merge

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

98

23

45

14

23	98
----	----

14	45
----	----

14	23	45	98
----	----	----	----

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

23	98
----	----

14	45
----	----

14	23	45	98
----	----	----	----

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

98

23

45

14

6

67

23	98
----	----

14	45
----	----

14	23	45	98
----	----	----	----

Merge

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

23	98
----	----

14	45
----	----

6

14	23	45	98
----	----	----	----

Merge

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

23	98
----	----

14	45
----	----

6	67
---	----

14	23	45	98
----	----	----	----

Merge

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

23	98
----	----

14	45
----	----

6	67
---	----

14	23	45	98
----	----	----	----

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

23	98
----	----

14	45
----	----

6	67
---	----

14	23	45	98
----	----	----	----

Merge

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

23	98
----	----

14	45
----	----

6	67
---	----

33

14	23	45	98
----	----	----	----

Merge

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

23	98
----	----

14	45
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

14	23	45	98
----	----	----	----

Merge

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

23	98
----	----

14	45
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

14	23	45	98
----	----	----	----

Merge

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

23	98
----	----

14	45
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

14	23	45	98
----	----	----	----

6

Merge

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

23	98
----	----

14	45
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

14	23	45	98
----	----	----	----

6	33
---	----

Merge

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

23	98
----	----

14	45
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

14	23	45	98
----	----	----	----

6	33	42
---	----	----

Merge

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

98

23

45

14

6

67

33

42

23	98
----	----

14	45
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

14	23	45	98
----	----	----	----

6	33	42	67
---	----	----	----

Merge

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

23	98
----	----

14	45
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

14	23	45	98
----	----	----	----

6	33	42	67
---	----	----	----

Merge

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

23	98
----	----

14	45
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

14	23	45	98
----	----	----	----

6	33	42	67
---	----	----	----

6

Merge

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

23	98
----	----

14	45
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

14	23	45	98
----	----	----	----

6	33	42	67
---	----	----	----

6	14
---	----

Merge

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

23	98
----	----

14	45
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

14	23	45	98
----	----	----	----

6	33	42	67
---	----	----	----

6	14	23
---	----	----

Merge

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

23	98
----	----

14	45
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

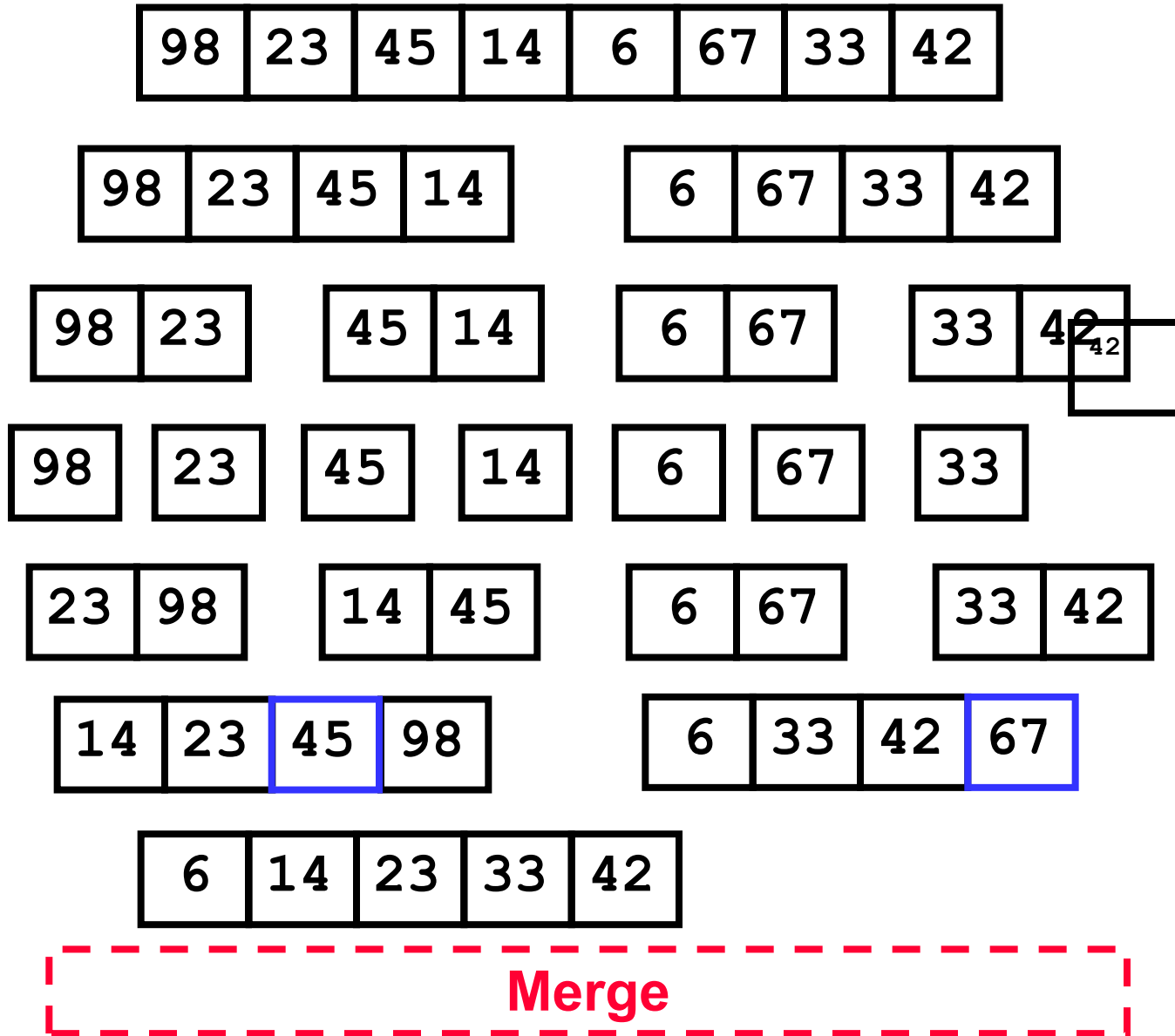
14	23	45	98
----	----	----	----

6	33	42	67
---	----	----	----

6	14	23	33
---	----	----	----

Merge

Mergesort

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

23	98
----	----

14	45
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

14	23	45	98
----	----	----	----

6	33	42	67
---	----	----	----

6	14	23	33	42	45
---	----	----	----	----	----

Merge

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

23	98
----	----

14	45
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

14	23	45	98
----	----	----	----

6	33	42	67
---	----	----	----

6	14	23	33	42	45	67
---	----	----	----	----	----	----

Merge

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

23	98
----	----

14	45
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

14	23	45	98
----	----	----	----

6	33	42	67
---	----	----	----

6	14	23	33	42	45	67	98
---	----	----	----	----	----	----	----

Merge

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

98	23	45	14
----	----	----	----

6	67	33	42
---	----	----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

98	23
----	----

45	14
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

23	98
----	----

14	45
----	----

6	67
---	----

33	42
----	----

14	23	45	98
----	----	----	----

6	33	42	67
---	----	----	----

6	14	23	33	42	45	67	98
---	----	----	----	----	----	----	----

Mergesort

98	23	45	14	6	67	33	42
----	----	----	----	---	----	----	----

6	14	23	33	42	45	67	98
---	----	----	----	----	----	----	----

Tugas

- Buatlah flowchart masing-masing algoritma sorting menggunakan flowgorithm atau raptor
- Presentasikan hasil pekerjaan Anda.